

TRÁNSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese cate 3 cóle pe luna si costa 2 fr. v. a. pentru membrii asociatiunei, éra pentru nemembrii 3 fr. Pentru strainatate 4 fr. cu porto postei. Abonamentul se face numai pe cate 1 anu intregu. — Se abonéza la Comitétulu asociatiunei in Sibiiu séu prin posta séu prin dd. colectori.

Nr. 7.

Brasiovu 15. Martiu 1868.

Anulu I.

Dr. Vasilie Popu.

Memori'a lui Vasilie Popu trebuie se remana pastrata la natiunea romanésca din generatiune in generatiune alaturea cu a lui Dr. Ramontiai contimpuranului seu. Dr. Vas. Popu nu a lasatu natiunei nóstre capitalui in bani, din alu caroru venit se se crésca pe fiacare anu mai multi tineri buni pe la gimnasia si universitati, precum a facutu Dr. Ramontiai; Popu inse pre langa ce nu era favoratu de sórte in acestu punctu precum a fostu confratele seu, apoi elu fusese si casatoritu de dóua ori, adica in Brasiovu si dupa mórtea primei sale socii, in Zlatn'a, avuse prunci din ambele casatorii, candu din contra Dr. Ramontiai remasese in tóta viati'a sa holteiu. Déca inse Dr. Popu nu a lasatu natiunei nóstre averi materiali, elu a lasatu de clironomia alte tesaure neperitóre.

Inca cá june dr. de filosofia si medicina fiindu, a esítu din pén'a lui Popu: *Dissertatio inauguralis de funeribus plebeis Daco-Romanorum sive Valachorum. Viennae 1817. in 4°.*

Pre catu timpu dr. Popu a pututu petrece in Moldov'a, unde fusese chiamatu la o profesura si in Munteni'a in care facù o calatoriá, elu nu numai isi puse tóta silinti'a pentru cá se adune documente pentru istori'a natiunei, ci desteptà totuodata la mai multi romani zelulu de a culege si pastra orice scrisorica vechia, tocma si in casu candu i s'ar paraa aceea cu totul ne'nsemnata. In anii petrecuti aici la Brasiovu practicandu cá medicu elu fu acela, carele puse in ordine chrisóvele si orice charthii si carti ale bisericei S. Nicolae respandite si

ratacite pana atunci, in catu Ddieu se apere. Cunoscutu este brasioveniloru ceea ce au castigatu ei pre temeiuulu aceloru chrisóve adunate din tóte ânghiuletiele, de dupa ladi si dula-puri si dela unii privati.

In a. 1838 Dr. V. Popu tiparí la Sibíiu cunoscut'a: „Di-
sertatie despre **tipografiile** romanesci in Transilvani'a si
invecinatele tieri dela inceputulu loru pana in vremile
nóstre.“ (8. micu, 100 pag. cu litere ciriliane.)

Lasamu se judece barbatii cei competenti despre insemna-
tatea acestei carticele, care a revarsatu atat'a lumina preste
afacerile nóstre literarie si a impintenatu pe multi romani, cá
se caute cu deadinsulu dupa carti vechi romanesci; de aceea si
repausatulu capitanu Oltelnicénu celu cu unu ochiu, prea
zelosulu culegatoriu de carti tiparite in limb'a romanésca, me-
morá cu mare lauda si indestulare sufletésca despre aceá
carte a drului V. Popu, éra cele coprinse in prefati'a cartiei le
citea cu placere estraordinaria vedindu din acelea, ca pe unu
timpu in care natiunea si limb'a romanésca abia apucase a se
ridica se stea in genunchi, doi frati din famili'a imperatésca,
archiducii Macsimilianu si Ferdinandu, nu numai o cunoscea,
ci si o patroná.

Intr'aceea dupa mine meritulu celu mai maretiu si nepe-
rerioru alu drului V. Popu consiste in neadormitele sale fatige
de a indemna pe romani cá se'si cultive limb'a si istori'a si
se nu'si renege natiunalitatea loru. Acestea fatige le puneá
dr. Popu pé atunci, pre candu mai multi tineri romani carii
invetiá pre la scólele altora, se vedea constrinsi a'si ascunde
originea loru romanésca, a'si renega si confesiunea relegiósá,
pentru cá se póta inainta la cate o deregatoriá fórté modesta
si adesea fórté nesigura. Credintiosu pastratoriu alu traditiu-
niloru eredíte dela fericitií apostoli ai natiunalitatiei romanesci
cunoscuti lui in persóna din anii sei de scolariu si de studente,
dr. Popu si-a tienutu de o sacra obligatiune de a le propaga
in pace si linisce la generatiuile ce calcá pe urm'a lui. Cu
istori'a lui Petru Maioru in mana si cu cronicile si documen-
tele ce adunase Popu, aratá calea pe care trebuca se apuce
orice poporu apasatu si persecutatu de sórté. Cu asemeni con-
victiuni nutrite in peptulu seu dr. Popu primesce pe la finea
anului 1837 scirea din Brasiovu dela finii sei, ca in scurtu va
ajunge, cá romanii transilvani inca se aiba foi periodice. O
Dummedieule, cine se fia in stare de a face generatiuniloru de
fatia o idea despre bucuri'a ce va fi simtítu inainte de acésta

cu ani treisprezece unu sufletu nobilü si petrönsu de cea mai ferbinte dorintia de a ajunge odata si emanciparea natiunei sale.

Manuscriptele lui dr. Vas. Popu au apucatu dupa mörtea lui la mani prea bune; adica precum scimu, la dn. canonicu Timoteiu Cipariu. Eu din parte'mi afara de cate publicasem din condeiuulu acelui fericitu in Domnulu intre a. 1838 si 1842 si care se potu vedé in foia din acei ani, am mai pututu scapa din cele arse in Martiu 1849 numai 19 bucati totu corespundentie, din care se vede, ca dr. Popu a fostu alaturea cu alti optu pana in noua barbati cei dintai si cei mai tari si mai constanti aparatori, ajutatori si naintatori ai tinericei literature romanesci de atunci, adeverati pilastrü pe carü stá publicitatea nöstra romanésca in Transilvani'a, éra mai anume consiliiale sanatóse si practice pe care le intindea barbatulu trecutü de ani 50 junelui redactoriu si prin care'i moderá fervórea firésca in acea etate, a folositu natiunei mai multu decatu ar fi folositu unu tomu de articuli si disertatiuni, din cauza ca intr'o epocha, pre candu romanulu scriá numai din gratia, éra nu ca ar fi avutu vreunu dreptu fundatu pe legi, consiliulu de moderatiune fu asiguratoriulu de viétia atatu pentru Gazeta, catu si pentru Föia si pentru mai multe alte producte literarie, care au apucatu a esi pana in a. 1848.

Intr'aceea despre acelea timpuri lasu cá se vorbésca in-susi dr. V. Popu, care le cunoscea multu mai bine decatu unu june de 26 de ani.

De dato Zlatn'a 29. Decembre 1837 dr. V. Popu voindu a'si impartasi bucuria sa pentru nou'a intreprindere scrie intre altele:

„Scrisoarea Domniei tale din $2\frac{1}{9}$ Dec. in numele Dtale si alu tipografului Gött cu toata cinstea o am primit si mult m'am bucurat, de ce lucru frumos si folositoriu natiei v'ati apucat. Dumnedieu care v'au indemnat spre acésta, se ve dea si putere, cá se puteti ajunge acestu scopu sfant.“ (Dupace ne invetia cá ce mesuri se luamu pentru cá romani se se indenne a pnumera si a citi, cum se grabimu cu scóterea concesiunei pentru Gazeta, care n'a pututu esi in Ianuarü, ci numai in Martü, apoi adaoge:)

„In catu pentru aceea ce'mi scrii, cá se ve ajutu cu ceva scrieri si mai virtos in tréb'a ortograffi, sí acésta voiu face, inse in toate nu voiu urmá fratiloru de peste Carpati, pentrucá multe scriu fara cuventu. Inse eu voiu ajuta si cu alte da-

turi istoricesci, care se tînu de romani si care inca nu s'au vediutu pana acum prin istorii etc.“

Pentru cá se cunósca urmasii, ce multu îi pasase lui dr. V. Popu de esírea unei foi politice, éra nu numai literarie romanesci, se vedemu déca ve este cu placere, ce scrie din-sulu in 6. Ianuariu 1838: „Domnule! Cinstitu respunsulu Domniei tale cu bucurie l'am primitu si nu pociu destulu ati multumí pentru deslusírea impedecarii Gazetei noastre, — inse daca pricin'a impedecari 'i numai aceea, despre care mi scrii, asia am nadesde, ca catu mai curendu vomu capata Gazet'a dorita, care o multime de prenumeranti o astépta si fara care nu multi prenumeranti vom avea, ba ce'i mai multu, mi frica, cá si pe cei pe carei avemu, se nu'i perdemu. De unde poti vedé, cá cata silintia trebue se puncti, cá catu mai curendu se dati Gazet'a politicésca la lumina.“ . . . (Dupa cateva instructiuni practice si consemnatiune de abonati:)

„Catu puteti te rogu, fa ne cunoscuti cu literatur'a tieriei romanesci si a Moldovei. . . Te rogu Domnule, catu poti, scrie curatu rumanesce, mai alesu in traductii nu te lega tare de stilulu strainu, cá se nu se nasca in limb'a noastra latinismi, ungurismi sau germanismi, si deosebitu in numele tieriloru, dregatoriiloru, cinstiloru, precum au facutu auctorulu descrierii Hunedoarei, care numele Tempelherren l'au prefacutu: Domni bisericesci etc.“*)

Pana aici dr. V. Popu inca nu apucase a primi nici Nr. 1 alu Foiei, éra dupace 'lu primi, éca ce scrie din 24. Ian. 1838:

„Domnule redactoru! Numerulu Foaiei literale celu dintái l'am primitu si multu m'am bucuratu vediendu intrîns'a atatea epistolí scrise si filosoficesce si cu unu stilu asia rotundu si frumosu; éra deosebitu m'au bucuratu acelea ce ai scrisu pentru traduceri din limbi straine in limb'a noastra. De vei fi asia norocosu cá se scrii ceva pentru damele romane si de vei serie cu litere latinesci, pentruca asia e poff'a loru, te rogu se nu scrii dupa ortografi'a reposatului Maioru; pentruca in acésta ortografia (batar ca eu cinstescu si cenusi'a acestui barbatu) nu e nici o filosofia si are atatea greutati, care nici celu mai statornicu nu poate cá se le invinga, si este silitu de multeori cele mai frumoase idei si cuvinte ale incungiura, neputendu se le zugravésca cu acésta ortografia dupa cum iar spune su-

*) Acésta s'a intemplatu in Fói'a duminecei. Dr. Popu nu sciá, ca eu in acea fôia n'am scrisu nici odata nimicu.

fletulu. — De nu me credi, fa proba insuti si te vei invinge despre acestu adeveru. — Mie cu multu mai bine 'mi place ortografi'a reposatului parintelui Clain si a lui Sincai, batar ca si acestea nu sunt de ajunsu, dara totusi nu asia esorbitante. Limb'a noastra batar ca e fi'a limbei latinesci, totusi in tonuri e cu multu mai bogata decatu mam'a ei. Romanii nu au avutu и, ж, џ, nici ъ, љ, њ, carele avemu noi si care cu litere latinesci oricum le vomu impreuna, nu le vomu putea esprima asia, cá se nu'si pearda dulceati'a loru — si fara a schimonosi limb'a; inse despre acésta de alta data mai pe largu. Acum numai te rogu, pasiesce precum ai inceputu, cu barbația, si se fii incredintiatu, ca limb'a noastra in scurta vréme va ajunge in cultur'a sa la acea culme, la care nice ca amu ganditu, nice ca amu nadasduitu vreodata. — De slavismi se'ti fia frica, inse si in acestu lucru cu oaresicare cumpatu, cá nu lapedandu cuvintele céle cunosçute si vêrîndu alte nóua si nepricepute, se intuneci limb'a si se strimtoresci ideile. — Orice limba pentru aceea ne o au datu natur'a, cá prin ea se impartasîmu cu altii céle ce simtîmu; dara daca nu ne voru intielege, cum vomu impartasi? In toate trebue se tînemu unu drumu de mijlocu. — Sed pauca prudenti etc.“

In scrisórea din 6. Fauru 1838 dr. Popu contéza pe mergerea dlui Cipariu si a redactoriului foiei la Zlatn'a, pentru cá se facemu pascile la dlui in familia, se ne cointielegemu totuodata asupra unoru mesuri care era se se ia dupa timpulu acela spre a asigura de s'ar putea o viati'a Foiei, pe care repausatulu incepuse a o privi cá pe o fiica a sa, ingrijindu de ea precum ingrijesce o mama de prunculu nou nascutu si plapandu.

In 30. Martiu dupace se impartîse si Nr. 1 alu Gazetei dr. V. Popu scrie acestea:

„Domnule! Nu pociu se'ti spuiu bucuri'a care mi-au facutu post'a din urma, vediendu Gazet'a politicésca. Acésta e o epoca pentru nati'a noastra fara a se putea pretiui, si pentru domni'a ta unu campu, in care poti se'ti arati toate puterile spre fericirea natiei si in specie si insusi a Dtale. Eu asi pofiti candu tiai jartfi viati'a numai spre literatur'a noastra, si din acésta pricina se nu'ti iai jugu, fia macar catu de sfantu asupra'ti.“*)

*) Multi au intrebatu in decursulu aniloru, ca óre pentru ce 'si parasise G. B. in a. 1836 postululu seu de profesoriu la facultatea filosofica din Blasiu

„Eata 'ti trimitu si gandurile si ideile ce am eu asupra ortografiei latino-romanesce, care te poftescu se le primesci in foai'a Dtale, batar de n'aru fi si tocmai potrivite cu ideile tu-turoru, ba poate nici cu ale Dtale. Si fiindca acum ferbe tocmai oal'a filologiei, te rogu cá catu mai cu graba se le pui si a-cestea pe mas'a filologiloru. Poate fi domnule, ca eu mai multu te ingreunezu decatu te usiuozu cu lucrurile méle; inse nu lua in nume de reu, pentruca acuma si la mine si la alti multi sunt o miie de idei incrucisiate, care in veacu nu ar fi vediatu lumin'a, de nu s'ar fi nascutu foiti'a Dtale. — Acest'a un'a este care va cuprinde in sine toata lumea ideiloru, care se afla la literatii rumaniloru etc.“

De pasci petrecuramu patru díle in Zlatn'a.

Cu o scrisorica alui I. Maiorescu din 16 alu Foiei ni s'au sí inceputu o mare neplacere la Bucuresci.

In Nr. 17 a desplacutu fórte o poesióra la o clase de ómeni, care s'a crediatu atacata in vocatiunea sa.

Scrisorile lui dr. V. Popu din 12. Maiu si 2. Iuniu se reducu la casulu din urma. Inse timpulu acestora inca nu a venit.

In 7. Iuliu se ocupa cu casulu de persecutiune aspra, la care fusese supusu Ioanu Maiorescu, pe atunci profesoriu si directoriu in Craiov'a din caus'a corespundentiei publicate in Nr. 16 alu Fóiei, de unu coprinsu precum astadi se publica si la noi cu sutele si chiaru cu miile, éra pe atunci asia ceva era mai alaturea cu capulu. De aceea dr. Popu se esprimà scriindu: „Cata luare de sama, cata intieptiune e de trebuintia in acestu felu de lucruri! — si mai alesu la noi si in acestea vremi; — reulu care odata s'au inradecinat, nu poti se'lu strici cu prip'a fara a nu derapana si aceea ce este bunu.“

---

si venindu la Brasiovu a sí remasu pe locu. Nu se cuvine a ocupa spatiulu in acésta fóia cu asemenea trebi personali. Fia-ne totusi ertatu a observa atata, ca G. B. fusese chiamatu de catra comun'a romanésca cu o scrisóre din Martiu si cu alt'a din Septembrie a. 1836, pentrucá in timpu de trei ani se conlucre la infintiarea unei scóle romanesce primarie, séu cum se díce pe la noi normale. Intr'aceea castiganduse si concesiune mai nalta pentru o publicitate romanésca, unui omu tineru numai cu cevasi ambitiune, impintinari cá cea data de dr. Popu si inca de alti cativa romani mai naintati in etate ii era de ajunsu, pentrucá in favórea literaturéi si a publicitatéi se'si arunce tófa carier'a in siantiu si se incépa a crede, ca elu trebne se traiésca si se móra numai pentru o idea. Omulu adesea se sí insiéla. Totu atatu. Mai tardiu e prea tardlu.

Bunulu barbatu, ce bine cunoscea elu lumea si ómenii, si ce reu ii cunoscea junele redactoriu.

Intre acestea; convorbirile si chiaru disputele filologice mai alesu asupra ortografiei s'au si inceputu spre nespus'a bucuria a lui dr. Popu intre dinsulu, dd. Tim. Cipariu, Ioanu Eliadu, prof. Saulescu dela Iasi, Ioanu Maiorescu, Const. Negruti s. a. Inse despre acestea cu alta ocasiune si cu scopu, cá continpuranii de astadi se afile, ca dupa tóte antelucrarile remase noua de catra barbatii cati au esitu pe campulu literaturii nóstre pe la finea secol. alu 18-lea si inceputulu acestuia, celoru carii au calcatu nemijlocitu pe urmele loru le mai remasesera dificultati mari cu care avura a lupta.

(Va urma).

Moldov'a la anulu 1821.

| S'au intorsu machin'a lumii, s'au intorsu cu capu 'n giosu,
Si mergu tóte din protiva, anapoda si pe dosu.
Soarele de-acum resare diminéti'a la apusu,
Si apune despre séra pe la resaritu in susu.
Apele schimbandu'si cursulu, dau, se intorc inapoi,
Cá se bata fara mila cu isvoarale resboiu.

| S'au smintitu se vede firea lucrurilor ce la cale
Aftanduse dia vecie au urmatu legiloru sale.
Siau schimbatu se vede inca si limbile graiulu loru,
Si totu un'a vrea se dica, de me suiu séu me pogoru.
Tóte pan' acuma cate se para cu neputintia,
Esindu astadi la ivéla voru putea avé credintia.
Vreme multa n'a se tréca, si-a ara plugulu pe mare,
La uscatu corabierii nu s'oru teme de 'nnecare.
Ce se dica-atunci pescariulu, candu in apa curgatoare
Ii va prinde mrén'a vulturi si dichanii sburatoare?
Ce se dica venatoriulu, candu in locu de turturele
Ne vediendu nici campu nici codru, va pusca zodii si stele?
Nataraule, ce ambli pe a ceriului fatiada,
Strigat'au eri noapte lun'a p'intre nuori la promenada.
Sum'a vécuriloru scrise pentru tine 'n acestu locu
S'au dessíratu de pe crugulu soarelui celu plinu de focu.
Dar' de esci vre o cometa ratacita p'intre stele
Si ámbli fara de noima esíta din renduele?
Si zabava preste vreme te tine 'n calea cerésca,
De îngâni cu migâele armoni'a angérésca?

Déca esci planeta nóua si nu tii tovarasía

Colindandu pre langa soare in sistem'a ce se scie?

La departare cadiuta te intoarce pe o cale

Si nu esi nebunesce din hotarulu sferei tale. |

Cutezatoriu mai de-aproape vei fi arsu de multa para;

Poti se degeri din protiva, de te vei departa éra.

Eata Auror'a vine cu vestmente luminate,

Alungandu spaimetele noptiei preste locuri departate.

Éra stéó'a Afroditei varsandu sí focu sí recoare,

Deschide cu-asale radie portile sfantului Sóre.

Érá nu sc' ce se'mi mai dica, si de-abia numa 'ncepura,

Candu unu nuoru vanindu cu ploia, ii spalà vorb'a din gura.

Acésta poesia alegorica si inca un'a ce va urma in Nr. viit. sunt compuse de fericitul Vasile Fabianu alias Vasile Bobu, nepotu alu fostului odinióra episcopu Ioanu Bobu, trecutu in Moldov'a la chiamarea guvernului pe la 18¹⁹/₂₀, impreuna cu dr. V. Popu, Costa, Manfi si alti delá Blasiu, profesoriu de matemática in Iasi si ajunsu la rangul de pacharnicu in Moldov'a. Inspiratiunea poetului se reduce la revolutiunea greco-romanésca ce sparse in anulu urmatoriu si in Moldov'a sub comand'a generalumaiorului Alecsandru Ipsilanti venitu din Rusi'a. Betranii nostrii cunoscutele si alte lucrari remase de Vas. Fabianu; noi inse ceea ce vomu reproduce aici delá acelu poetu vomu face in favórea generatiuniloru mai nóua, precum si din pietate catra Fabianu, despre carele toti cati l'au cunoscutu spunu in unanimitate, ca a muritu prea timpuriu pentru natiunea romanésca, precum a muritu si Vas. Carlova delá Tergoviste. Apoi ce vi se pare, ca inspiratiunea la ambii acei barbati din partea ántei'a a secolulu nostru este multu omonima.

Poesiile lui Fabianu pe care noi le scótemu dintr'unu manuscriptu ce posedemu delá 1843, sunt scrise cu litere ciriliane, inse ortografia buna. De stilu nu amu cutezatu a ne atinge, numai la vreo trei locuri unde amu crediutu ca este eróre de condeiu indreptaramu cate ceva. Red.

Cetimu in jurnalulu Patri'a din Iasi urmatoriulu discursu tienutu de Dn. Asachi cu ocaziunea aniversariei numelui Dlui V. Lupu fundatoriulu scóleloru romane in Moldov'a:

„Dupa trecere de secolii némulu omenescu adoréza cu recunoscintia memori'a barbatiloru mari si buni, carii, prin vreuna fapta inalta si folositoare, se facura bine faptuitorii epocii lor si adeseori ai urmasiloru sei. Astadi inca cu respectu se amintéza Moisi mantuitorulu lui Israelu, si psalmii lui Davidu in laud'a Domnului se canta in mii de temple. Istori'a inregistreza numele si faptele a mii de martiri, cari pentru triumfulu adeverului si alu patriei au suferitu persecutie si mórte.

„Tieren'a lor de multu s'au spulberatu, mormentele lor se facura necunoscute, déra acesti morti viéza inca intre noi: ei suntu presenti in cugetulu nostru, ei au traitu inainte de sute de ani, si astadi inca de totu nu au muritu: Non totus moriar!

„Candu inim'a ni se aprinde la istorisirea fapteloru stramosiesci, candu audimu cum ei au despretiuitu viéti'a pentru binele patriei, cum pentru libertatea concetateniloru cu bucuria au versatu sangele lor, cum in viéti'a inca s'au despoiatu de avere spre a fonda asiediaminte de bine facere, atunci candu unu santu viitoru ne strabate ósele, séu una lacrima ochiulu ne intuneca: óre indiferenti putemu fi de a le semana séu nu? Indiferenti fi vomu a trai in buna amintire a ómeniloru séu nu? Adeveru ca noi nu ne putemu simti multiamirea despre cele ce urmasii voru vorbi preste mormentulu nostru, déra speranti'a, prin cele ce in viéti'a amu faptuitu a contribui intre urmasi, ne inaltia inim'a in or'a mortii si ne face a presinti a nóstra semi-dieime.

„Nu e de tagaduitu ca gloria pamentésca este o avere ecuivoca, si binele se nu-lu face numai pentru dile in care insusi nu póte secera, acela care in adeveru iubesce némulu omenescu mai multu decatu pre sine.

Celu ce iubesce in catu este iubit, practicéza binele pre catu ilu capata dela altii, acela este unu egoistu, care nu traiesce decatu numai pentru dinsulu. Virtutea sa este insimbriata. Elu móre, multiamirea si-a luat'o. Unu bunu nume dupa mórte este o pretiósá clironomia, care putemu lasa urmasiloru nostrii. Nenorociri de totu felulu ne potu rapi averea ce o amu economisitu, déra unu bunu nume dupa mórte, ce duréza din fapte publice folositoare natiunei, ne incungiura cu o viéti'a indoita. Ca-ci dupa inchierea carierei pamentene, geniulu unui asemenea barbatu traiesce prin faptele sale in mediulu posteritatii recunoscátore.

„De asemenea Vas. Lupu Domnulu Moldovei, dupa doua

secole, traiesce intre noi, si astadi in aniversari'a numelui seu reclama manifestatiunea de recunoscintia publica.

„Nascutu din sinulu celoru mici, prin geniulu, credintia, energia si aprodia s'au inaltiatu la domnia, prin simtiu patrioticu nationale elu celu anteu a restatornicitu limba romana in biserica si in acte publice, prin evlavia au fondatu si au indanuitu monastirea Trei-Erarchi si au ziditu biserica ce este modelulu de frumusetie arhitectonice, au intemeiatu o academia nationale, au indanuit'o cu averi nemiscat'ore si au impoporat'o cu barbati literati, au asiguratu fonduri pentru luminarea junimei; curtea lui si familia infacisiau splendore rara in acea epoca. Dera dupa doadeci ani de domnia, inveluirile politice de din afara i au resturnatu tronulu; famili'a cea frumoasa, ce era mandri'a sa, s'au stinsu in sclavia; averile colosali i s'au rapitu, elu insusi a muritu ecsilatu in tierele departate; dera ale sale fapte bune l'au supravietuitu. Elu traiesce in biserica, in scola si in facerile de bine, precum si in recunoscintia patriei.“

Monete si medalie antice si alte antiquitati.

In Nr. trecutu atinseramu numai pre scurtu despre acesta rara colectiune numismatica, carea se facu de vendiare in Bucuresti. In interesulu istoriei si in orecicare casuri chiaru in alu filologiei grabimu a reproduce si noi estrasulu catalogului acelei colectiuni numismatice asia precum ilu aflamu in „Trompet'a Carpatiloru,“ era acesta o facemu totuodata cu respecta'a dorintia, ca deca numai se pote se se castige din aceea cate o seria de monete si medalii pentru museele gimnasialoru romanesci din Transilvania si Beiusiu, cum si pentru asociatiunea nostra. Eta estrasulu.

Serie grece si coloniali.

1. Mai multe serie de tetradrachme, tridrachme, dydrachme, drachme si fractiuni de drachma, cum si bucati de auru ale mai multoru orasie si provincie grece.

2. Un'a seria asemene a regiloru Macedoniei, intre carii 12 bucati de auru.

3. Una seria a regiloru Traciei, intre carii 5 bucati de auru.

4. Una seria de regi ai Pontului.

5. Una seria de regi ai Syrii.

Una mica seria de 10 monete argintu si bronzu, judaice.

6. Una seria de regi ai Partiei, Arsacidi; unu daricu de auru, 7 tetradrachme, 30 drachme si mai multe fractiuni de drachma, si bucati de bronzu.

7. Una seria de 40 bucati diferite modeluri in perfecta conservatiune de regi Sasanidi, facendu suit'a regiloru Parti, regiloru Arsacidi.

8. Una seria de bucati cufice de auru, argintu si bronzu facendu suita la seri'a de regi Sasanidi.

9. Una mica seria de bactriane.

10. Una serie monete Sarmate, intre care 4 de auru.

11. Una serie de monete Viminatium dela Gordianu III. pana la Galianu.

12. Diferite modeluri si diferite typuri in numeru la 100 monete dace, intre cari de auru si diferite typuri barbare inedite.

13. Serie de monete coloniale dacice dela Filipu arabulu pana la Galianu.

14. Serii mai complete, de monete batute de catra diferite municipie din Tracia si mai cu séma Mezi'a de josu.

15. Una seria de egyptiene anterióre si imperiali, 60 bucati argintu si bronzu.

Serie romane.

16. Una seria de Asi.

17. Una seria de vreo 600 bucati consulare séu ale republicei; perfecta conservare.

18. Una seria de imperiale auru, argintu si bronzu, cá la 3000 bucati.

19. Una seria speciale de Trajani, aprópe 300 reversuri diferite; — unica, putemu dice, in felulu ei.

20. Una seria de bucati bizantine, cá la vreo 400, auru, argintu si bronzu, intre care mai multe de auru.

21. Una seria de 20 plumburi bizantine; perfecta conservatiune.

22. Una seria intinsa de monete ale imperiului romano-bulgaru.

23. Una seria monete a 16 Domni romani.

24. Una seria de medalie ducati, taleri etc. transilvane.

Serie diferite.

25. Una seria de monete serbesci.

26. Una intinsa seria de ducati, taleri, fiorini de 3 grositie si grositie polone.

27. Uno seria de medalie de auru, ducati, taleri de argintu etc. venetiane.

28. Diferite bucati baronali, episcopali etc.

29. Mai bine de 200 taleri a diferite state europene incependu in prim'a jumatate a seculului XV.

Colectiuni diferite.

30. Una colectiune de 200 pietre sculptate si gravate (sapatate) unele legate in anele, altele libere.

31. Cinci amfore de pamentu de diferite dimensiuni.

32. Unusprediece urciorasie si ulcele, lacrimarie de diferite dimensiuni, tóte intacte.

33. Cinci vase intinse de diferite dimensiuni.

34. Douasprediece candelae de diferite forme, tóte intacte.

35. Noua statuete si figure de pamentu.

36. Diece muluri de pamentu intre cari 5 monetarie.

37. Optu statuete de bronzu.

38. Diece obiecte de bronzu: cai, boi, acuile etc.

39. Diferite alte obiecte antice de metalu si de pamentu.

40. Colectiune de caramide cu marce de legiuni si cohorte.

---

41. Vreo 50 petrificatiuni in diferite obiecte, tóte adunate din tíera.

42. Una colectiune de 40 bucati arme antice romane si orientali.

43. 40 manuscrise vechie romanesci, grecesci si persane.

44. 200 volumuri carti vechie si noue in diferite limbe tractandu despre istori'a nóstra. Colectiune facuta cu mari ostenele si ca mari sacrificie.

Calimarile, tésu, cutítulu de brîu si pistólele lui Ienache Vacarescu, tóte de argintu cu auru si cu petre.

NB. Tóte aceste colectiuni se potu vinde séu impreuna séu separate. Nu se potu desparti inse bucati din nici una seria, din nici una colectiune.

Amatorii se potu adresa la dn. P. P. Perez, inginerulu, proprietariulu acestoru colectiuni, séu la redactiunea Trompetei Carpatiloru, unde suntu depuse si expuse tóte aceste colectiuni dela orele 1—5.

In aceste serii, de conservatiune pana la florile tiparului,

se distingu peste treidieci bucati, medalione in cate trele metalurile si alte modeluri inedite.

Treidieci de ani de staruintia neprecurmata si de sacrificia mari au pututu aduna aceste colectiuni numai in Romani'a.

Bas'a pretiurilor medalieru si monetelu romane va fi pretiurile dlui Cohen facute in 1857—59—62, contra carora pretiuri au protestatu toti speculantii numismatisti cá fórte sca-diute. — Se voru da tóte probele si ecplicatiunile cerute.

Celelalte serie se voru pretiuf prin invoire cu amatorii ce voru voi se le cumpere.

Pentru cele bizantine se voru lua de basa pretiurile dlui Sabatier facute in anulu 1862.

Pentru cele grece se voru consulta pretiurile lui Mionet si diferitele catalóge ale colectiuniloru de medalie vendute in salele de vendiare din Paris.

C l i o.

Extractus Memorabilium in Lexicone Rerum Transicarum Eruditissimi Viri Illustrissimi D. Comitis Josephi Kemény sub voce Valachi Tomo III. Q—Z. — contentorum.

(Fine.)

1751. — 24. Martii. Inquisitoriae Fisci R. ratione Valachorum in sede Cibiniensi residentium a Saxonibus coincolis indiscrete tractatorum in ar. fisc. f. 388. H. J.

1751. Inquisitoriae ratione Status Valachorum, et eorum gravaminum in Sede Schaesburgensi passim degentium in aff. 400. G. (i e archiv. fisc. fascic.).

1751. Similes Inquisitoriae quoad Valachos Sedis Mercuriensis in aff. 401. L.

1751. Similes quoad Valachos in Sede N. Sink in aff. 402. H.

1751. " " " in S. Rupensi " " 403. G.

1751. " " " in S. Uj-Egyház " " 406. F. E.

1766. In sigillo pileum ducalem ex qua praerogativa habeat Eppus unitus, informationem sollicitat aula Nro 2,400.

1773. Gregorius Major (Mayer) fit Eppus Fogarasiensis.

1784. Josephus stabilivit salarium Eppi Valachorum disunitorum ad annuos 4,000 fl.

1784. Berichte und andere Acten den horaischen walachischen Bauern-Aufstand in Siebenbürgen gegen den ungarischen Adel vom Jahre 1784 betreffend. Exstat inter Msta Bibliothecae Saxenheimianae.

1784. — 6. Apr. Patentales Gubernii ad Valachos contra Nobilitatem insurgentes et tumultuantes. Copia in folio est apud J. C. Jos. Kemény in Ms.

1784. 11. July Oratio C. Wolfgangi Kemény S. Commissarii Provin-

cialis habita Balásfalvae, dum Joannes Babb in Eppum introducebatur. Est typis impressa in 4to apud C. Jos. Kemény.

1784. — 17. Julii Decretum aulicum ad Gubernium circa observanda quaedam puncta urbarialia usque ad confectionem novi Urbarii. Copia Ms. apud C. Jos. Kemény.

1788. Moritur Gedeon Niketicsh
1789. Installatur Gerasim Adamovicsch } Eppi Valachorum

Biographia horum in Siebenb. Quart-Schrift I, pag. 117.

1797. — 24. Apr. Moritur Gerasimus Adamovicsch Eppus Valachorum disunitus anno aetatis 64.

Ex Decreto aulico ddo. 27. Sept. 1792. Nr. aul. 2012. evenit: quod omnes alumni Transilvanici Gr. R. Unitorum usque ult. Julii 1792 in Lemberg educati fuerint, a 1-a Julii 1792. vero in Transilvaniam reversi fuerint, et quod cameralis cassa Transilvanica anno 1726 stipendium pro 9. similibus alumnis cum annuis 1200 Rf. cassae camerali hungaricae usque ad ult. Junii 1792 exsolverit. Hoc annum 1200 Rf. stipendium solvit a 1. Julii 1792 in W. Eppo Balásfalvensi usque ad 1819, quo anno die 29. Aprilis altissime injunctum fuerat, ut hoc 1200 Rf. stipendium annum in posterum in Mon. Convent. per cassam cameralem solvatur.

1809. Vicarius Foraneus Zilahiensis. Vide Zilach.

Juxta Rescriptum de 1751 de 19. Jan. fuerant 500 fl. e censu Cathedralico prae manibus Vicarii Generalis P. Pauli Aron Gr. R. Un. Balásfalvensis existente, pro duobus Alumnis Basilianis Viennae educandis ad cassam cameralem administrati, et 1752 e proventibus domini Balásfalvensis parem in finem administrati fuere Domui monetariae Carolinensi 500 floreni, dein Viennae exoluti. Quid postea cum hac dotatione factum, et an continuata fuerit? ignoratur. — Tandem anno 1818: 1500 fl. m. anno 1820. 1300 fl. W. anno 1821: 520 fl. m. e. pro duobus alumnis Gr. R. Unitis in Convictu Viennensi alendis e cassa camerali solvi sunt, et hi 520 fl. ad praesens usque ad hunc finem annuatim solvuntur.

Series Episcoporum Valachicorum Unitorum in Transilvania. Eorum facta recitantur in Oratione Demetrii Vajda in honorem Joannis Babb dicta et Cibinii 1809 impressa in 8°, quam possidet J. C. Jos. Kemény.

De Valachorum in Moldaviam transmigrationsibus, Vide Benkö Milkovia 11. pag. 6--15.

Wie kamen die Walachen in das Land der Saxen. Siehe Schlötzer pag. 664.

Combina Eder in Felner pag. 52.

Schuller Archiv I. Band I. Heft pag. 45.

Engel Geschichte der Moldau und Valachei. I. pag. 147.

A Munkácsi Püspökség bővebb isméréte. Produxit Mínerva 1829. I. pag. 78 - 92, ubi series Episcoporum ad nostra usque tempora et ubi videre, Eppos hos etiam per Principes Transilvaniae electos aut confirmatos fuisse.

De Valachorum Origine et Moribus, — linguae Valachicae similitudine cum Italica. — Vide Grisellini Banatus T. I. p. 213 - 263.

Lad. Bas. Pap Dissertatio inauguralis de funeribus plebeis Daco-Ro-

manorum sive Valachorum. Viennae 1817 in 4to. Habetur apud C. Jos. Kemény.

Vide Szegedi Decreta & Vitae Regum Hungariae paginis 261 — 263. 298.

De Blacis (Valachis). Vide Eder de Initiis Saxonum pag. 188. 189. in Notis, ubi de Valachis in fundo Regio et communi eorum usu terrarum — item ibid. pag. 205. Nota I.

De Valachis multa notatu digna habentur in Eder Zsengéje.

Vide Eder in Schaeseo pag. 297 — 299 ad vocem Valachi.

Christiani Engel commentatio de expeditione Trajani ad Danubium, et origine Valachorum recensio in Siebenb. Quartal-Schrift pag. 52 et ibidem pag. 162 — 171.

Petrus Bod scripsit Valachorum Transilvanorum Historiam. Exstat in Mspto.

De Valachis inter Saxones. Vide Sieb. Provincial-Blätter I. pag. 160.

„ „ „ Siculos ibidem „ „ „ 154.

„ „ „ Hungaros ibidem „ „ „ 147.

De Valachis. Vide Szegedi Tyrocinium pag. 745 §, 9.

Unio Valachorum. Vide Kisfalud Alba inferior.

De Valachis scripsisse videtur Ovidius, dum de Gethis hos cecinit versus:

„Pellibus et sutis arcent male frigora braccis,

Oraque de toto corpore sola patent.

Saepe sonant moti glacie pendente capilli

Et nitet inducto candida barba gelu.“

Ita sane et hodie prospiciunt Valachi in Transilvania hiemis tempore.

Valachi a Decimarum solutione immunes. Vide Eder in Felmer pag. 50.

Ad Valachorum Historiam spectant quae dicit Eder in Felmer p. 52—56.

Historia Epporum non unitorum Rascianorum in Transilvania ab anno 1552, usque ad tempora Michaëlis Apafi II. Vide apud Engel Geschichte von Servien a pagina 478 usque 484.

De Valachorum Origine. Vide Asseman Tom. I. pag. 238, 239.

De Valachis. Vide recensionem J. C. Jos. Kemény ad librum Phlepsianum de Origine Valachorum, ubi et suae Ill. Comitissae J. Kemény Historia recentior Valachorum edita habetur in Tudományos Gyűjtemények. 1830. 111. pag. 97—114.

De Eppatus Valachorum Munkacsiensis origine et fatis. Vide Battyáni Legum Ecclesiast. Tomo I. pag. 514, 515 nota C.

Munkacsiensis Ducatus origo. Vide Bardosi supplem. ad annales scaepusienses pagina 257.

Valachis Vicarius Theodorico Cumanorum Eppo. subjectus Eppus. constituitur. Vide Bardosy supl. ad annales scaepus. pag. 418.

De Valachorum ecclesiastica jurisdictione. Bardosy, ibidem pag. 405.

Valachis Tataři supervenientes, tribus fere seculis dominantur, ibidem pag. 22.

„Dissertatio Chronologico-Polemica de ortu, progressu ac diminutione Schismatis Graeci, atque Graeci-Ritus Ecclesiae cum Romana Ecclesia Unione, a Rev. Patre Martino Szentiványi e S. Jesu Tyrnaviae 1703“ in 16o. habetur apud C. Jos. Kemény.

Qualiter Valachi in Slavonia sub Leopoldo I. vi ad Unionem coacti fuerint. Videatur Ms. quod possidet J. C. Jos. Kemény „Historia Epporum. Valachorum in Slavonia.“

De Valachis olim Comitatus Szathmár. Vide Szirmai, Szathmár T. I. paginis 8, 9.

De Valachorum in Transilvaniam ingressu, origine et augmento. Vide Eder in Schaeseo pag. 298, 299.

Causas et historiam seditionis Valachorum in Transilvania sub Sigismundo Rege. Vide apud Eder in Felmer pag. 71—76.

Nicolaus Olahus fuit Valachus. Vide Bal. Notitia Hung. Novae Tom. I. pagina 473.

De Valachorum indole olim mala. Vide Eder in Felmer pag. 97, 98.

De Valachis per Joannem Hunyadi nobilitate excultis. Vide Eder in Felmer pag. 127.

Quid dicat Wrantius de Valachis Districtus Hatzeg? Vide Eder in Felmero pag. 128.

1802. Vide ibidem pag. 175.

De Veteri et recentiori mercatu Valachorum. Vide ibidem p. 223, 224.

De Censione Jobbagionum in Transilvania sub Mathia, Wladisl. II., Ludov. II. Vide ibidem a pag. 240—246.

Valachi inter Saxones, decimas Parochis Saxonis praestabant. Eder in Felmer pag. 268, 269.

Valachis olim custodia Alpium fuit concredita. Ibidem p. 269.

Quid scribat Aeneas Sylvius (natus 1405, mortuus 1464) de Valachis. Vide Tudományos Gyűjtemény 1819. X. pag. 82.

De Ortu, progressu et conversione Valachorum ad Unionem in Transilvania. Vide Illya Ortus et Progressus pag. 4—13.

De Valachis in Hungaria. Vide Tudom. Gyűjtem. 1818. XI. p. 51.

De Valachis eorumque Origine. Vide Tudományos Gyűjtemény. 1840. V. pag. 43 usque 93 et VI. pag. 32—46. „Pray Dissertationes in annales veteres pag. 133, 158, ubi et de eorum lingua.“

Valachorum quaedam Privilegia in Hungaria cassantur. Vide Kovachich „Epiensis Docum.“ pag. 99.

Leges Hungariae quoad Gr. R. non unitos. Vide apud Kovachich Codex Juris Ecclesiastici I. pag. 73—78.

De Lingua Valachica. Vide Dissertationem Schulleri in „Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde“ I. Band I. Heft. 1840. pag. 67—108.

De Valachorum migratione in Transilvaniam sub Ladislao IV. Vide Schuller „Archiv“ I. pag. 45, 46.

Az oláh nemzet eredetéről. Vide „Nemzeti Társalkodó 1830“ pag. 312—319 et pag. 321—327 et p. 329—335 et p. 396 ac p. 401.

De Valachis. Vide „Csevapovich“ Recensio observantis Minorum Provinciae S. Joannis a Capistrano Budae 1830. pag. 391—395.

Jure possessionario Saxones qualiter gaudere valeant una cum Valachis. Vide Nr. Gubernialem 3737. 1788.

An successio descendentium filiae nobilis jobbagioni nuptae perpetuo mortificetur? vel tantum in assecuturæ habilitatis eventum suspensa esse intelligatur? Decisio sub Nr. Gubern. 1786, anno 1760, 953, a. 1787.

(Voru urma estrase paralele din Indicele codicelui diplomaticu alu com. J. Kemény impartitu in XII. tomuri.)

Raportulu

bibliotecarului despre starea bibliotecii Asoc. trans. pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

Onorabila adunare generala!

La ocasiunea reportarei din an. trecut u amu atinsu unele lucruri in raportulu de atunci, privitoria la unu feliu de organizare a bibliotecii. Déca dispuneamu de mijlócele atinse totu acolo, póte ca urmamu din propriami initiativa a face ceva cu respectu la aceea in decursulu anului espiratu. Au venitu tempulu si prin procurarea unei tece mai spatióse va fi aceast'a cu putintia si asia urmatoriulu meu va indepliní ceea ce doreamu eu de a indepliní: adeca a pune opurile in ordine dupa specialitate despre care se tracteaza in trensele.

Premitiendu aceste trecu numai decatu la darea de séma a cartiloru si a altoru obiecte, ce au intratu dela adunarea generala din an. trecut u tienuta la Alb'a Iuli'a, pana la césta de acum aici in Clusiu. Positiunea in protocolulu de intrate s'a continuatu la pos. 341 si stamu la 378. Nefiindu asia mare Nrulu, mi iau voia ale si cita indata (v. A.).

Totu odata mi iau voia a aduce la cunoscinti'a onorabilei adunari generale, ca bibliotec'a Asoc. si in anulu acest'a primí dela mai multe onorabile redactiuni foile periodice respective, si adeca din cele beletristice si scientifice „Famili'a," „Foi'a societatiei din Bucovin'a," langa care si (cele nou aparute), precum „Archivulu pentru filologia si istoria," „Magazinulu pedagogicu;" mai departe „Ateneulu romanu si Convorbirile literarie; dintre cele umoristice: Umoristulu preschimbatu dela 1. Ianuariu a. c. in Gur'a satului; dintre cele politice si literarie: Telegrafulu romanu, Concordi'a, Albin'a si Romanulu; Gazet'a Transilvaniei s'a trimisu pe anulu 1866 deodata toti Nrii.

O colectiune de documente publice parte tiparite parte manuscrise (mai cu séma copii, dintre care unele dau unu materialu pretiosu pentru istoria), daruí Asoc. ilustr. sa dn. consiliariu de finantie Petru Maniu.

Alte obiecte interesante pre cari detorescu a le aduce la cunoscintia, cá intrate in averea Asoc. mai suntu:

Patru bucati de monete antice, daruite de dn. perceptore c. r. in Alb'a Iuli'a Petru Popu.

Dintre aceste un'a e de aur u si trei de argintu. Cea de aur u) de marimea unui galbinu imper., pote ceva mai bine,

porta o inscripțiune S.LADISLAVSREX (S. Ladislaus Rex), in cercuítu. In mijloculu inscripțiunei se afla o figura standa, de rege incoronatu, cu nimbulu de santienie in giurulu capului, cu crini lungi aternati catra umeri si cu o barba plina desfacuta la verfu in dóue parti. Figur'a tiene in man'a dreapta o sabia cam stremba si in steng'a globulu imperialu. Deadrépt'a si dea stang'a figurei in situatiune horisontala, mai suntu dóue litere initiative si adeca deadrépt'a n (N?) si de steng'a t (T). Pre partea inversa aflamu o inscripțiune, ce nu amu potutu descifrá spre ai dá unu intielesu. Acea consta din urmatorele litere.*) In mijloculu inscripțiunei o figura femeiasca incoronata, siediendá pre unu tronu si tienendu unu copilu micu in bratie. Aurulu e fórte frumosu si figurele, precum si literele suntu cu o singura esceptiune bine conservate.

Cele trei de argintu suntu fórte vechi (antice), si iara parte bine conservate. Un'a pórtá inscripțiunea nu tocma usioru legibila: SARN, la céf'a capului imprimatu pre densa, care (capu) pórtá unu coifu aripatu (dupa Ekehl capulu Minervei). La partea dinainte a capului sub barba se afla o cruce culcata, carea reprezenta liter'a X si insémna pretiulu baniloru $X > 10 =$ denariu. Acestu banu este din soiulu aceloru ce fura batuti inainte de primulu belu punicu. Pe partea inversa suntu doi calareti alaturea. Dioscurii: Castoru si Pollux. Sub figurele acestoru doi calareti se afla dóue inscripțiuni preste olalta, cea deasupra mijlocitu sub figurile calaretiloru e MATILI si dedesuptulu acestui'a inscripțiunea ROMA. Intre acestea dóue inscripțiuni e o linia despartítoria. A dóu'a moneta pórtá in capu, mi se pare, o cununa de spice de grau aternate in josu si pre partea inversa unu calaretiu in fug'a cea mai mare. Deasupra calaretiului se pare ca e batiulu lui Mercuriu in situatiune orisontala. Dedesuptulu calaretiului cetimu liter'a L PISO FRVC, si dedesuptulu acestei inscripțiuni e liter'a H, dupa unii initial'a cuventului *Huéqa* o cetate in Sicilia.

A treia sémána cu cea descrisa in raportulu din anulu trecutú mai pre largu, cu deosebire ca pre partea inversa nu reprezenta vreo scena din cele cunoscute de pre tempulu Sabinianiloru, ci numai doi cai alaturea.

Tóte trei santu de metalu curatu,

Alte doue daruite de dn. Berghenu din Alb'a Iuli'a suntu

*) Acelea litere singularie ce se vedu in acca inscripțiune nu se potu reproduce in tipografii, ci ar trebui se se sape séu tórne anume. Red.

un'a de auru, alt'a de argintu. Metalulu in ambele nu e asia curatu, cea de auru, carea e de marimea unui doidieceriu, ceva mai bine, e fórte atacata. Capulu abia se póte cunosce, pe partea inversa inse nu se póte observá nimica. — Cea de argintu pórtá unu capu de femeia ce sémana unui vociu: de o parte a capului se vede inscriptiunea nu tocma curatu legibile IVLIANIA (pote Iulian'a); de ceealalta parte suntu vreo cateva litere vatemate si in fine AVG. Pre partea inversa e o figura siedianda pe unu scaunu si inaintea ei o alta figura mai mica standa in picióre. Inscriptiunea e FFCVND.AVCVSTAE.

Dupa acest'a au mai venitu in decursulu acestui anu dela unu anonimu, o spada antica in proprietatea Asociatiunei. Spad'a are in lungimea taísiului 2 urme 7 policari si 3 linii; latimea de 2 policari. Lungimea manunchiului 7 policari.

Spad'a e óbla, dara manancata de rugina fórte; cu tóte acestea atatu se pote observá, ca au avutu óre candu dóue ascutísiuri. Despre aflarea ei atingu atat'a, ca dinpreuna cu mai multe obiecte s'a desgropatu la Heviz vis à vis de Ungr'a. In partile acelea suntu nenumerate urme insemnate de anticítati, între care urme, vase, monete, castre intarite si fortaretie romane antice. Spad'a póte fi din sut'a 3a dupa Chr. seu, fiinduca in acelea parti s'au aflatu monete din sut'a 5a si a 6a (dela a. 443—518) dela imperatii bizantini, póte se vina cineva la credintia ca e din tempulu atinsu acum in urma. Constatarea adevérului ulterioru inse, o voru face acei ce 'si voru luá ostenéla a face perscrutarile anume. Eu le amu facutu acestea pentru cá on. adunare generala se nu aiba numai nesce nume seci de obiecte, ci pe catu se póte se aiba o idea mai viia despre ele si pretiulu averei ei in acestu obiectu.

Credindu ca prin acésta celu putienu m'amu nisuitu a corespunde misiunei, cu care fui onoratu in decursu de doi ani din partea Asoc., mi permitu deodata a trage atentiunea adun. generali asupra acelu binefacatori, cari s'au prin daruire de opuri pentru inmultirea bibliotecei, s'au prin daruirea de alte obiecte, cu incetulu voru pune temeiu unu museu de insemnatati — spre a li se esprime o caldurosa multiamita si recunoscintia.

Sabin, 23. Augustu 1867.

N. Cristea.

Nrulu curentu	Titlulu cartiei, numele autorului, locul si anulu tiparirii	Modulu prin care s'a procuratu si diu'a trecerei in protocolu	Nrulu tomurilor
341	„Despre scrierea limbei romane“ de Titu Maiorescu. Iasi 1866.	De Autorulu.	1
342	Die heilige Schrift des Alten und Neuen Testaments v. Jac. Brucker. Leipzig 1865.	D. Parochu gr. or. in Cricau Petru Truti'a.	1
343	Salomonis Vantil Homiliae Catecheticae et festales. Trajecti ad Rhenum MDCCXIV.	„	1
344	Salomonis Vantil methodus conciliandi. Traj. ad Rhen. MDCCXVII.	„	1
345	A Hora tamadás története irta id. Gr. Teleki Domokos. Pest 1865.	G. Mezei, Campénu propriet. in Cricau.	1
346	Caraffa és az Eperjesi vertörvényszék, történeti korrajz a XVII századból, irta N. Papp Miklos. Pest 1863.	„	2
347	A korán, a török politicalai, társalmi s vallásos törvénykönyvük. Pest 1854.	„	2
348	A spanyol inquisitio története, irták Llorente és Gallois. Lipese 1863.	Daruita de Domn. G. Mezei, Campénu si propr. in Cricau.	2
349	Aelteste Geschichte der Deutschen, ilrer Sprache und Literatur bis zur Völkerwanderung, von J. Christoph Adelung. Leipzig 1806.	Daruita de D. J. Bechnitiu.	1
350	El-Macrizi's Abhandlung über die in Aegypten eingewanderten arabischen Stämme, von T. Wüstenfeld. Göttingen 1847.	„	1
351	Gramatec'a limbei magiare pentru clas. gimn. infer. de Octaviu Baritiu, prof. gimn. in Naseudu. Clusiu 1866.	Daruita de Dn. Autoriu.	1
352	Die Stammburg der Hunyade in Siebenbürgen nach theilweise noch	„	1

Nrulu curentu	Titlulu cartiei, numele autorului, loculu si anulu tiparirii	Modulu prin care s'a procuratu si diu'a trecerei in protocolu	Nrulu tomurilor	
	ungedruckten Quellen, von Wilh. Schmidt, mit 2 Stahlstichen. Hermannstadt 1865.	Daruita de Dn. Autoriu.	1	
353	Atheneulu romanu, revista mensuală, Anulu I. fasciculele a si b de pre lunile Iuniu, Iuliu si Aug. 1866. Bucuresci.	Tramisa dîn partea societat. Atheneului romanu.	2 ¹⁾	
354	Jahrbuch der kais. königl. Geologischen Reichsanstalt. Jahrgang 1866. XVI. Bd. 4. Hft. Juli, Aug., September.	Dela c. r. Acad. de sciintie din Vien'a.		
355	Archiv für öst. Geschichte. Fünfunddreissigster Band. Erste Hälfte. Wien 1866.	"	1	
356	Archiv für öst. Geschichte, Fünfunddreissigster Band. Zweite Hälfte. Wien 1866.	"	1	
357	Archiv für öst. Geschichte. Sechsenddreissigster Band. Erste Hälfte. Wien 1866.	"	1	
358	Archiv für Kunde öst. Geschichtsquellen. Register. Wien 1866.	"	1	
359	Sitzungsberichte der phil. hist. Classe. Wien 1866.	"	3 ²⁾	
a b c	360	Sitzungsberichte der mathemat. naturw. Classe. Jahrgang 1865. April—Decemb. Erste Abtheilung. Wien 1866.	"	5 ³⁾
a e	361	Sitzungsberichte der math. naturw. Classe. Jahrg. 1866. Erste Abtheilung. Wien 1866.	"	4 ⁴⁾
	362	Sitzungsberichte der math. na-		

1) Fascicule.

2) Tom. 51 fasc. 2, 3; tom. 52 fasc. 1, 2—4.

3) Tom. 51 fasc. 4 si 5; tom. 52 fasc. 1, 2, 3, 4 si 5 (Erste Abth.)

4) Tom. 53 fasc. 1—2, 3—4, 5.

Nrulu curentu	Titlulu cartiei, numele autorului, locul si anulu tiparirii	Modulu prin care s'a procuratu si diu'a trecerei in protocolu	Nrulu tomurilor
363	turw. Classe. Jahrg. 1865. Wien 1866. (Zweite Abtheilung.) Sitzungsberichte der math. naturw. Classe. Jahrg. 1866. Zweite Abtheilung. Wien 1866.	Dela c. r. Acad. de sciintie din Vien'a.	5 ¹⁾
364	Sitzungsberichte der philos. hist. Classe. Jahrg. 1865. Wien 1866.	"	6 ²⁾
365	Sitzungsberichte der philos. hist. Classe. Jahrg. 1866. Wien 1866.	"	5 ³⁾
366	Archiv für öst. Geschichte. Vierunddreissigster Band. Erste und zweite Hälfte. Wien 1865.	"	1 ⁴⁾
367	Fontes rerum austriacar. Wien 1866.	"	1
368	Register zu den Bänden 41—50 der philos. hist. Classe. Wien 1866.	"	2 ⁵⁾
369	Denkschriften der kaiserl. Academie der Wissenschaften. Math. naturw. 25 Bände. Wien 1866.	"	1
370	Caiu Suetoniu Trancuillu. Viétia a XII Imperatori. Traducere din Latina in limba romaneasca ilustrate cu notitie de G. J. Munteanu, directoru si profes. la gimn. rom. gr. or. in Brasiovu si premiata cu 250 fr. v. a. de D. Conte Scarlatu Rosetti. Brasiovu 1867.	Daruita de Traducatoriulu.	1
371	Responsabilitatea minister. Discursulu de reintrare alu procurorului generalu si responsulu prim. presiedintelui inaltei curti de casatiune si de justitia la 16. Aug.		

1) Tom. 51 fasc. 4—5; tom. 52 fasc. 1, 2, 3, 5.

2) Tom. 53 fasc. 1, 2, 3, 4, 5, 6.

3) Tom. 49 fasc. 3; tom. 50 fasc. 1—2, 3, 4; tom. 51 fasc. 3.

4) Tom. 52 fasc. 1 (de 359).

5) Erste Abtheilung Scriptorum VII. Band, zweite Abtheilung Diplomataria et acta XXIV. Band.

acestei Reuniuni! Manuitórie se fia rezultatele ei pentru cultur'a poporului romanu!

Binevoiti acum a luá in considerare rogarea mea cea umilita cuprinsa in urmatóricile:

Radímatu pe Şlu 2 din statutele maritei Asociatiunci etc., care suna: „Scopulu Asociatiunci e inaintarea literaturii rom. si cultur'a poporului romanu in deosebite ramuri prin studiu etc. si cu deosebire pe Şlu 23 p. c) in cuvintele: „Ea (Adunarea generale) designéza principiale conducátoria pentru inaintarea scopului Asociatiunci si administratiunea averei ei etc.;“ si aflandu in Şlu 38 si determinatiunea generale in cuvintele: „Inse banii si obiectele pretioase, cari suntu din partea fondatoriloru consantite careiva ramure speciale a literaturii si a culturii poporului romanu... se se administreze... potrivitu acelu scopu;“ condusu dreptu aceea de increderea deplina in acestu institutu filantropicu generosu si providentialu: m'am resolvatu cu tóta serioşitatea, ma in favórea cultivarii literaturii juridice romane si pentru cultur'a poporului romanu in ramulu acesta, si in latírea cunoscintieloru agronomice am si consantitu 1000 fr., una mie fr. m. a. pe lunga alte contribute dela confrati din afara, facute spre scopulu acesta.

Marita Asociatiune, pre stimatiloru! Nu voiu a scurtá timpul salutariloru discutiuni cu insirarea temeiuriloru si cu detaierea motiveloru acestei consantíri, pentrucá sum prea convinsu, ca unulu fiacare dintre stimatii membri ai acestei marite adunari le simtiesce impreuna, si nu va fi nici unulu, care se nu le aiba la anima.

Condusu de acésta convictiune, mi ieau onóre a descoperi numai conditiunile, pe lunga cari am fostu si sum resolvatu a face acésta contribuire; ele suntu urmatóricile:

1) Sperezu, ca marit'a Adunare generale a Asoc. in sensulu Şlui 2 si 23 p. c), si alu Şlui 38 din statute va consenti, cá capitalulu susu memoratu, cu cele care se voru mai midiu-loci spre acestu scopu, se se administreze separatu pentru scopulu de a inaintá prin studiu (§. 2) cultur'a literaturii juridice romane, precum si de a latí cunoscintiele agronomice intre poporulu romanu.

2) Ca va binevoi a midiu-loci emiterea unei provocari la contribuii maritimóse pentru inaintarea acestui scopu si ramu de cultura si literatura, asecurandune, ca se va ingrigi pentru infiintarea unei academii romane de drepturi pentru inlesnirea inaintarii culturii in ramulu acestu atatu de necesariu! si

acésta, indatace contribuirile incurse voru poté acoperi spesele recerute, ori prin interesele capitaleloru consantite spre acestu scopu, ori prin sucurse anuali subscribe si secure.

3) S'ar incantá si s'ar indemná fórté multi la contribuiuri respective, candu ar binevoi a resolvi marit'a Asociatiune pentru institutele pedagogice romane in Sibiiu si Blasiu, cá unu presemnu de inceputu, celu pucinu cate 2—300 fr. m. a. pe anu din venitele presente ale Asociatiunei, cu scopu, cá se se adauga la obiectele pedagogice si cunoscíinti'a agronomiei racionate, impreunanduse si in pracse cu misiunea obligatória de toti invatiatorii scóleloru poporale, ceea ce ar progenerá unu progresu ecstinsu in cultur'a economiei rurale a poporului.

Suptu aceste presupuneri umilitu subscrisul e gata a respunde la provocarea (de sub p. 2) din partea Asociatiunei, cu tramiterea capitaleloru destinate spre aceste scopuri.

Deci cu tóta reverinti'a rogu pe marit'a Adunare generale, cá se binevoiésca a luá in nalta consideratiune umilitele aceste descoperiri, deschidiendune campulu emulatiunei, spre a ajunge catu mai curendu la scopu, prin un'a nobila si devotata resolutiune, care se genereze cele mai prospere si mai binecuvantate rezultate in ramurile aceste de cultura si inca in celu mai aprópe viitoriu sub auspiciale maritei Asociatiuni! Se traiésca Adunarea generala! Se traiésca toti adoratorii santului ei scopu!

Alu maritei adunantie generale pentru totudeuna umilitu servu gata la orce servitia

Iacobu Muresianu,

Dir. si Redactore Gazetei Transilvaniei.

Brasiovu, 22. Aug. 1867.

R e l a t i u n e a

comisiunei esmisa din I. siedintia a adunarei generale a Asoc. trans. pentru literatur'a romana si cultur'a poporului rom. spre esaminarea raportului secret. II. despre lucrarile si decisiunile comitetului Asoc. trans. in anulu 186⁶/₇.

Comisiunea esmisa purcediendu la implinirea misiunei sale din punctulu de vedere, cumca afacerea sa se restringe numai la recensarea lucrariloru comitet. Asoc., in catu se afla aceste conforme presciseloru statuteloru si corespundu concluseloru adunariloru generale tienute pana acumu, a luatu la detaiata esaminare susternutul raportu dinpreuna cu protocólele siedin-

tieloru comitet. Asoc., si a ajunsu la rezultatulu doritu, adeca, ca tóte lucrarile si decisiunile comit. Asoc. corespundu in tóte si peste totu prescrijeloru din statutele Asoc. si suntu conforme si concluseru adunarei generale. — Deci pe bas'a acestui rezultatu alu esaminarei are onóre com. esmisa a propuue, ca raportulu secretariulu secundariu peste totu se se lie la cunosciintia.

De óre ce in sa dupa cuprinsulu raportulu facutu despre siedinti'a comitetulu tienuta in 5. Martie a. c. comit. Asoc. supune conclusulu seu adusu prin §. 26 spre primire si aprobare adunarei generale presente, a aflu cu cale comis. esmisa a atinge in deosebi obiectulu acestui conclusu si anume prin §. 26 in urm'a incunosciintiarei cassariulu Asoc., cumca dela banc'a ipotecaria nu se mai potu capata asemnatiuni ipotecarie, comit. Asoc. in interesulu crescerei si sporirei fondulu Asociatiunei s'a aflu motivatu a decide, ca banii disponibili ai Asociatiunei se se eloceze in obligatiuni urb. de desdaunarea pamentulu, modificanduse in acestu intielesu si conclusulu comit. din 5. Dec. 1865 §. 80, in puterea caruia se decide, ca banii Asoc. din punctulu de vedere alu securitatii se se eloceze numai in asemnatiuni de ale bancei ipotecarie.

Comisiunea esmisa are onóre a aduce conclusulu acesta alu on. comitetu in deosebi la placut'a cunosciintia a adunarei generale spre primire cu acea observare, cumca dupa cuprinsulu mai departe alu acestui conclusu, incatu candu on. adunare gen. presenta n'aru afla cu cale a aproba nunitulu conclusu, Es. Sa D. presiedinte alu Asoc. s'a declarat a luá asupra resp. obligatiuni si a recompensa Asociatiunei in bani gata suma cu care s'au procuratu acele.

In fine pe bas'a rezultatulu favoritoriu alu esaminarei a faceriloru comitetulu Asoc. isi ie voia comisiunea esmisa a face propunerea, ca se binevoiasca onor. adunare gen. asi csprime vi'a sa recunosciintia catra intregulu comitetu alu Asociatiunei si in deosebi catra presidiulu si secretariulu secundariu alu comitetulu.

Clusiu, 27. Augustu 1867.

Gregoriu Mihali,
presied. com.

Petru Nemesiu,
referinte.

Raportulu comisiei bugetarie in privinta proiectului de bugetu pe an. 186⁷/₈.

Prea onorate comitetu!

Fiindu subscrisii prin conclusulu prea onor. comitetu din sedinta'ta tienuta in 7. Maiu an. 1867 §. 39 insarcinati cu prelucrarea bugetului Asociatiunei trans. pentru inaintarea culturi si literaturii poporului romanu pe an. venitoriu 186⁷/₈ amesuratu §. 26 din statute si punctu 23 alu concluseru adunantiei generale din a. 1865, au onore a propune spre acestu scopu urmatoriulu proiectu de bugetu.

A. Venitulu pre an. 186⁷/₈.

In cass'a Asociatiunei se afla de tempu dupa aci alaturata comunicare a cassierului din 11. Augustu 1867:

a) Bani gat'a in B. N. argintu si auru	1272 fr. 9 cr.
b) In asemnatiuni ipotecarie	18100 " — "
c) In obligatiuni de statu	7886 " — "
Suma	27258 fr. 9 cr.

d) Inainte de adunarea generala mai suntu de a se mai realisa interese dupa asemnatiuni ipotecarie in suma rotunda	482 " — "
Cu totulu	27740 fr. 9 cr.

Dupa §. 26 alu statutelu are asociatiunea si dispune preste a ⁴/₅ parte din tacsele si din interesele fondului, deci:

ad) a. ⁴ / ₅ din bani gata suntu	1017 " 60 "
ad) b. Asemnatiunile ipotecarie aducu interese anuale 905 fr., din care ⁴ / ₅ parti facu	724 " — "
ad) c. Obligatiunile de statu aducu interese an. 394 fr. 30 cr., din care subtragenduse 7 ⁰ / ₁₀ pentru statu cu 27 fr. 60 cr., mai re-manu 366 fr. 70 cr. séu ⁴ / ₅	293 " 36 "
ad) d. Parte din 482 fr. face	385 " 60 "
Suma	2420 fr. 56 cr.

B. Erogandele pe an. 186⁷/₈.

1. Remuneratiunea secretariului II.	200 fr.
2. Adjutu pentru unu juristu aplecatu ca scriitoriu la cancelaria	100 "
	300 fr.

	Transportu	300 fr.
3. Spesele curente ale cancelariei dinpreuna cu leaf'a secretariului		160 „
4. Patru stipendii de cate 100 fr. pentru 4 ascultatori de drepturi		400 „
5. Dóua stipendii de cate 400 fr. pentru ascultatori de pedagogia in institutele din Austria ori din Germania		800 „
6. Unu stipendiu pentru unu ascultatoriu la politechnia in Vien'a		350 „
7. Dóua stipendii de cate 50 fr. pentru doi studiosi in unu gimnasiu		100 „
8. Dóua stipendii de cate 50 fr. pentru doi studiosi la scólele reali		100 „
9. Ajutoriu pentru unu sodalu, carele vrea sa se faca maiestru		100 „
10. Dóua ajutóre de cate 25 fr. pentru 2 invetiacei de meseria spre a se face calfe		50 „
11. Spese extraordinaria		60 „
	Suma	2420 fr.

In sperantia ca din tacsele restante pe anii trecuti si a. 1867 voru mai intrá inca vreo 400—500 fr. se statoresce:

12. Un'a subventiune pentru foi'a „Archivului istorico-filologicu“ a R. D. can. T. Cipariu	200 fr.
13. Pentru tiparirea analelor Asociatiunei a 15 fr. cól'a si alte trebuintie tipografice	200 „

Sum'a erogandeloru de 2420 fr. resp. de 2840 fr. se afla justificata prin imprejurarea aceea imbucurátore, ca Asociatiunea dispune amesuratu §. 26 din statute peste unu venitu anuale siguru de 2420 fr. 56 cr. resp. de 2820 fr. 56 cr. v. a.

Ce se atinge in specialu de positiunile B. 1, 2, 3, 11 si 13. — Erogatiunile acestea suntu dictate prin imperativ'a necesitate a manipulatiunei cancelariei, despre care s'a convinsu adunarea generala si in anii trecuti.

De órece scopulu Asociatiunei este inaintarea culturei si literaturii poporului romanu in genere:

— Asiá ajungerea acestúi scopu se mediulocesse dupa puterile marginite ale Asociatiunei prin distribuirea stipendiilor si ajutóreloru pentru ascultatori de drepturi, pedagogia, la po-

litechnica, gimnasii si scóle reali, precum si pentru elevi in meserii, si póte sub positiunile 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Pentru subventiunarea fóiei „Archivulu ist. filologicu“ sub pos. 12 — vorbesce imprejurarea, ca Asociatiunea are a'si deslegá problem'a prescisa in §. 33 a statuteloru, adeca a edá una fóie periodica, ce in sa pana acum din lips'a fondului destoinicu nu i a fostu cu putintia, si cà foia predisa prin esentia sa intr'o mesura insemnata contribue la inaintarea culturai si literaturai nóstre.

Sabiin, in 11. Augustu 1867.

Dr. Ioanu Nemesiu, Z. Boiu, Const. Stezariu,
membru comis. membru alu comis. buget. cap. in pens. si cass.

Comitetulu insarcinatu cu computarea voturilor date de adunarea Asociat. trans. pentru cultur'a poporului si literaturai romane in 27. Aug. 1867 tienuta, au devenitu la urmatoriulu resultatu, care are onórea de alu substerne onoratei adunari cu tóta reverint'a, si anume:

I. S'au alesu de oficialii Asociatiunei:

1) Secretariu primariu: D. Georgiu Baritiu cu 57 vot.
2) Secretariu alu doilea: D. Ioane Rusu, protopopu, cu 32 voturi, capetandu D. Visarionu Romanu 21, D. Zacharia Boiu 1, D. Dr. Borcea 1 si D. Ioanu Popescu, prof., 1.

3) Cassieru: D. capitanu Stezariu cu 54 voturi, cape-tandu Dr. Nemesiu 1.

4) Controloru: D. Ioanu Popescu, prof., cu 46 voturi facia cu Ioanu Brote, care a capetatu 4, Ioanu Popu 1, D. Nicolae Popea 1, Zacharia Boiu 1.

5) Archivariu si bibliotecariu: D. Nicolae Criste cu 52 voturi.

II. S'au alesu de membrii ordinari ai comitetului insarci-natu cu conducerea trebiloru Asociatiunei urmatorii:

1) D. Paulu Dunca cu 49 voturi.

2) „ Dr. Ioanu Nemesiu cu 49 voturi.

3) „ Dr. Nicolae Stoianu cu 47 voturi.

4) „ Petru Manu cu 47 voturi.

5) „ Iacobu Bologa cu 46 voturi.

6) „ Nicolae Popea cu 43 voturi.

7) „ Ioanu Antonelli cu 42 voturi.

8) „ Zacharie Boiu cu 42 voturi.

9) „ Ioanu Rusu cu 41 voturi.

- 10) D. Ilie Macelariu cu 41 voturi.
- 11) „ Petru Rosca cu 40 voturi.
- 12) „ Grigorie Mihali cu 39 voturi, impartinduse celelalte voturi intre alti mai multi membrii dela 9 pana la 1.

III. Mai incolo s'au alesu de membrii suplenti ai comitetului urmatorii:

- 1) D. Nicolae Criste cu 38 voturi.
- 2) „ Sava Popoviciu Barceanu cu 36 voturi.
- 3) „ Ioanu Popescu, prof., cu 35 voturi.
- 4) „ Ioanu Popu, parochu Vizacnei, cu 35 voturi.
- 5) „ Dr. Racuciu cu 34 voturi.
- 6) „ Elia Vlassa, canon., cu 32 voturi, mai capetandu dela 1—15 si alti mai multi.

Datu ut supra in Clusiu.

Dr. Victoru Mihályi,
profes. cá secret.

Gregoriu Mihali,
presied. comis.

Publicarea*) baniloru incursi la fondulu Asociatiunei transilvane
cá tace de membru ord. dela siedinti'a lunaria a Comitetului
Asociat. tienuta in 14. Ianuariu a. c. pana la siedinti'a aceluia
din 4. Fauru a. c.

1) Dela D. oficialu silvanalu Ludovicu Radóne s'a primitu cá taca de m. ord. pre an. cur. 1867/8	5 fl.
2) Dela D. proprietariu si directoru de fabrica si secret. I. alu Asoc. tr. Georgiu Baritiu tacs'a de m. ord. pre anii 1866/7, 1867/8	10 „
3) Dela D. adm. prot. Ales. Cassianu cá taca pentru diplom'a de membru ord.	1 „
Sum'a 16 fl.	

Dela siedinti'a Comitetului tienuta in 4. Fauru a. c. pana la
siedinti'a aceluia din 3. Martiu a. c.

1) Dela D. parochu in Ol. San. Georgiu Simeonu Tanco tacs'a rest. de m. ord. pre anii 1862/3, 1863/6	10 fl.
2) Domnulu Asesoriu la sedi'a comitatense in Clusiu Leon-tinu Popu tramise la fondulu Asociatiunei cá ofertu	20 „
3) Deadreptulu la cass'a Asoc. trans. a mai incursu:	
a) dela economii de oi din Talmacielu cá ofertu	20 „
b) dela Rev. D. parochu romano-cat. in Sighisiór'a Petru Decei cá taca de membru ord. nou pre an. c. 1867/8	5 „
Sibiü in 3 Martiu 1868.	Sum'a 55 fl.

Secretariulu Asociatiunei transilvane.

*) In Nr. „Transilvaniei“ 4 la publicarea baniloru incursi la Asoc. pre pag. 62 la D. Dr. Iac. Brendusianu se se indrepte in locu de 1866/7 anulu cur. ad. 1867/8.

Date statistice despre instructiunea publica in Romani'a.

Estragemu din „Buletinulu instructiunei publice“ urmatóarele date despre starea instructiunei publice si private in an. 1864 65. In Romani'a esista: 1988 scóle comunali cu 1988 de invatiatori si 61,977 elevi; scóle primarie de baeti 95 cu 300 invatiatori si 16,952 elevi; scóle primarie de fete 70, corpulu profesoralu 38 barbati si 178 femei, 6308 eleve; scóle secundarie de baeti 27 cu 281 profesori si 3043 elevi; scóle secundarie de fete 4 cu 26 profesori barbati si 8 prof. femei cu 354 eleve; 2 universitati cu 36 profesori si 209 studinti (in Bucuresci 22 profesori, 120 studinti, in Iasi 14 profesori si 89 studinti). Scóle private de baeti 33 cu 95 profesori si 1811 elevi; scóle private de fete 38 cu 72 profesori barbati si 59 prof. femei. Scóle confesiunali de fete 7 cu 11 profesori barbati, 6 prof. femei si 409 elevi. Biblioteci centrale 2 cu 8 persóne administrative; cabinete de fisica si chimia 2 cu 6 persóne administr. Musee 3 (2 in Bucuresci, 1 in Iasi) cu 6 persóne administr. Gradini botanice 3 (1 in Bucuresci, 2 in Iasi) cu 6 persóne administrative.

(Dupa Federatiunea.)

Din foile nepolitice ne mai venira in dílele din urma:

Archivu pentru filologia si istoria Nr. XII din 5 Februaru. Coprinsu: Din lucrarile societatei academice romane b) Specialia. In acestea dn. Cipariu se ocupa cu sistemele ddloru Greg. Lachovari si I. Marcu, dara mai multu cu neconsecintele ddloru I. Eliadu si Gavr. Munteanu. — Archive si biblioteci, continuare totu interesanta cá si cea din Nr. XI. — Column'a traiana, fine. — Fastii romani, continuare din Nr. IX. — O pacalitura cu H., inse escusata frumosu, de si se putea escusa si mai frumosu. — Amestecate.

Din Convorbirile literare Nrii 21, 23 et 24 (22 ne venise mai nainte). La acésta fóia si anume la critic'a dlui T. Maiorescu titulata: „Dreptulu publicu alu Romaniloru si scól'a lui Barnutiu“ ne vomu re'ntórce in Nr. viitoriu cu atatu mai virtosu, cu catu ca cestiunile date aci in discusiune publica trebue se intereseze pe intregulu publicu romanescu literatu.

Din Amvonu venití Nrii 3 et 4. coprindu patru predice, invetiaturi asupr'a omiletice, cateva poesii pióse si nobilitatóre de inima. Miscelane. Publicare de dóua concursuri cu premiu, unulu de 4 galbini pentru cea mai buna predica pe dominec'a s. Rosalii, éra altulu totu de 4 galbini pentru cea mai buna predica la mortu cu ertatiuni.

Din Familia avemu pana la Nr. 6. Ea este cá si pana acum eminentu beletristica. Intre ilustratiuni observamu pe A. Tr. Laurianu, prot. Simionu Balintu, Michailu Cogalniceanu, nemeriti binisioru.

Magazinulu pedagogicu din tom. II. fasciór'a 2 pe Februaru, continua despre Catehese. Computulu in scól'a populara. Istori'a in scól'a populara. Varietati.

A esitu si promis'a fóia pedagogica a ministeriului ungurescu tradusa si in romanesce. Noi inca nu o amu vediutu, „Federatiunea“ inse ne asigura, ca aceea si ar fi tradusa prea reu, totusi pana acum o aru fi cerutu la 1800 cititori romani, ceea ce se póte explica din impregiurarea, ca acea fóia se da gratis docentiloru.

„Gazetta spitaleloru“ Nr. 2 din 14. Febr. inca ne sta dinalte. Articuli: Despre societatea medico-chirurgicale. — Tifusulu din temniti'a capitalei. — Tuberculos'a, II. anatomia patologica. -- Veterinariulu Colben asupr'a congresului alu 3-lea internationalu de veterinari tinutu la Zürich in 1867. — Consideratiuni despre Hystagmus de dr. Kughel. — Siedinti'a din 12/24 Dec. a Societatii medico-chirurgicale tinuta sub presiedinti'a lui dr. Davila de 22 medici din capital'a Romaniei.

Acésta fôia ar fi catu se pôte de interesanta, déca in unii articuli ar avea o limba mai ingrigita, si déca erorii ortografici de mana cu cei tipografici n'aru sta se te orbésca. In 17 linióre 19 erori! Pensum, pensum ddloru corectori si tipografi! —

In fine din Buletinulu instructiunei publice pe an. II. inca veni fasciór'a 4a pe Sept. — Dec. 1867. Ne vomu re'ntórce si la acesta in Nr. viit.

In Bucuresci au esítu:

Notiuni de hygiéna publica si privata, opu destinatu pentru clas'a III. primaria, adica cum se dícea mai de multu, unu feliu de catechismu ce te invétia cum se'ti pastredî sanetatea. In alte tieri asemenea carti se introducú cá invetiamentu obligatoriu in anumite clase. Ar fi timpulu cá se cugetamu si noi la asia ceva si se nu uitamu, ca conservarea vietiei si a sanetatiei omului, a familiiloru, a natiunei intregi este o datorintia nu numai personala, ci totuodata si publica, nationala, patriotica.

Din **Dictionarlulu magiáru-romanescu** compusu de Georgie Baritiu s'au tiparitu pana acum 5 cóle 8° mare, litere garmondu. Tiparirea lui merge nainte. Acésta carte e destinata a fi de ajutoriu mai alesu acelei tinerimi prea numeróse, care in lips'a de scóle romanesce in tienuturile pe unde se afla este adesea condamnata a invetia sciintie in limb'a magiara, fara cá se o pricépa de locu, din care cauza perdu ani intregi fara rezultate. Totu asemenea ea va indemana mai alesu pe acei dd. functionari, caroru terminologi'a cea nóua magiara n'are de unde se le fia cunoscuta.

Dictionariulu de marime intre 35—40 cóle tiparite si cu unu adaosu de ortografia costa pe calea abonamentului 3 fr. 20 cr. v. a., éra dupa esírea lui va trece la librarii, care 'lu voru da multu mai scumpu. Abonamentulu se face la auctoriulu aici in Brasiovu. (Ne vomu re'ntórce si la acésta carte).